

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/1190 ve 2023/1319
Toplantı Tarihi/Sayısı : 8.5.2024/41
Karar Numarası : 2024/451
Başvuran : M. K.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Elazığ 2 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Mülga Türk Ceza Kanunu'nun 70'inci maddesi uyarınca başvuran hakkında verilen bir yıl geceli gündüzlü bir hücrede tecrit edilme ve bu süreçte haberleşme ve dış dünyayla iletişim haklarından yoksun bırakılma kararının uygulanmasının hukuka uygun olmadığı ve emsallerine göre farklı uygulandığından eşitlik ilkesine aykırı olduğu iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, ilk başvuru dilekçesinde özetle;

a. Yargılandığı davada mahkeme tarafından 765 sayılı mülga Türk Ceza Kanunu'nun 70'inci maddesi uyarınca bir yıl geceli gündüzlü bir hücrede tecrit edilmek üzere ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırıldığını, 2011 yılında cezasının kesinleşmesi ile birlikte 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 25'inci maddesi uyarınca cezasını infaz etmekte olduğunu, bulunduğu Kurumda M. S. ve F. A. isimli mahpusların da 765 sayılı Kanun'un 70'inci maddesi kapsamında hücre tecrit cezasını infaz etmekte olduklarını, bahsi geçen kişilerin açık görüş hakkı, telefonla görüşme hakkı, sosyal etkinliklere katılma hakkı, süreli ve süresiz yayınlara erişim hakkı, televizyon, radyo, gazete ve dergilere erişim hakkı bakımından herhangi bir kısıtlama yapılmadan 5275 sayılı Kanun'un 25'inci maddesi uyarınca cezalarını infaz etmekte olduklarını,

b. Bu durumu gözlemledikten sonra Kuruma dilekçe yazarak hücre tecrit cezasını başlatma talebinde bulunduğunu, Kurum personeli tarafından sözlü olarak İdare ve Gözlem Kurulu kararı doğrultusunda hücre tecrit cezasının infazına başlanması kararı alındığının belirtildiğini fakat söz konusu kararın tarafına tebliğ edilmediğini, yine sözlü olarak tarafına bir yıl boyunca hücrede kalacağı ve bu süre zarfında açık görüş hakkı, telefonla görüşme hakkı, sosyal etkinliklere katılma hakkı, süreli ve süresiz yayınlara erişim hakkı, televizyon, radyo, gazete ve dergilere erişim hakkı gibi haklardan yoksun olacak şekilde infaz edeceğinin ve odasında masa, sandalye, ayakkabı, meyve bıçağı, ayna, elbise dolabı, tıraş bıçağı, çek pas sapı, çamaşır ipi bulunduramayacağını bildirildiğini, bu durumun eşitlik ilkesine aykırı olduğunu,

c. Anılan mağduriyetleriyle ilgili *"bir sene geceli gündüzlü bir hücrede tecrit cezasını infaz ederken*

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

iletişim, haberleşme ve bazı diğer haklardan yaralanma ile tecrit cezasını belirli aralıklarla infaz etme” talebiyle 13/4/2023 tarihinde Elazığ İnfaz Hâkimliğine başvurduğunu, İnfaz Hâkimliği tarafından söz konusu talebinin reddi yönünde karar verildiğini, talebinin reddedilmesi üzerine Elazığ 1. Ağır Ceza Mahkemesine başvurduğunu, Mahkeme tarafından hükümlünün 765 sayılı Kanun’un 70’inci maddesi kapsamında ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının infaz usulüne göre cezasını infaz ettiği bu itibarla infaz usullerinde bir hata olmadığı görülmekle Elazığ İnfaz Hâkimliği kararında usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmadığından itirazın kesin olarak reddedildiğini, buna karşın Kırıkkale Cumhuriyet Başsavcılığının 6/4/2011 tarihli yazısında geceli gündüzlü bir hücrede tecrit cezasının kesinleşmiş mahkeme kararı olduğu ve bu tür hücre cezalarının infazının doktor raporu alınarak ve makul sürelerle hücreye konulmak suretiyle infaz edilmesinin gerektiğinin belirtildiği,

ç. 12/10/2022 tarihinde üç yılın altında olan cezalara denetimli serbestlik hükümleri uygulandığından lehine olan üç yılın altındaki cezalarının müddetnamesinden düşülerek yeni bir müddetname düzenlenmesi ve cezasının tek kişilik hücrede infaz etmesi sebebiyle tarafına verilen bir yıl hücre cezasının da müddetnamesinden kaldırılması talebiyle Elazığ İnfaz Hâkimliğine başvurduğunu, İnfaz Hâkimliği tarafından talebinin reddedildiğini, Elazığ Ağır Ceza Mahkemesine yaptığı itiraz başvurusu üzerine *“İnfaz Hâkimliği tarafından ağırlaştırılmış hapis cezasını infaz eden hükümlünün, 5275 sayılı Kanun’un 25’inci maddesinde ağırlaştırılmış müebbet hapsin infaz usulünün gösterildiği bu maddede hükümlünün tek kişilik odada barındırılacağına düzenlendiği, anılan infaz hâkimliği kararının usul ve yasaya uygun olduğu anlaşıldığından itirazının reddi”* yönünde kesin olmak üzere karar verildiğini, bahsi geçen karar kapsamında 5275 sayılı Kanun’un 25’inci maddesi gereğince kazanılmış haklarının bulunduğunu fakat bu haklardan yararlandırılmadığını, 765 sayılı mülga Kanun’un 2004 yılının öncesinde uygulandığını, 5275 sayılı Kanun ile gerekli değişikliklerin yapılarak hükümlü lehine uygulamaların getirildiğini, lehine olan hükümlerin tarafına uygulanması gerektiğini,

d. Yukarıda ismi zikredilen M. S. ve F. A. isimli mahpuslara sağlanan hakların kendisine de sağlanması gerektiğini, aralıksız devam eden hücre cezasının altmış dördüncü gününde olduğunu, ailesinin bu durumdan haberdar olmadığını ve 5275 sayılı Kanun’un 89’uncu maddesi kapsamında iyi halli olduğunu iddia etmiştir.

3. Başvuran ikinci başvuru dilekçesinde özetle;

a. Kendisine ve Z. T. isimli kişiye aynı ceza dosyası kapsamında Adana 5. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından hücre cezası verildiğini, 2012 yılında hazırlanan belgede anılan mahpusa televizyon, radyo, gazete, mektup alıp verme hakkı verilirken kendisine verilmemesinin ayrımcı bir uygulama olduğunu,

b. Bahsi geçen mahkuma aralıklı infaz sistemi uygulanırken kendisine aralıksız olarak söz konusu haklardan yararlanmayacak şekilde bir hücre tecrit cezasının uygulandığını, söz konusu belgeleri infaz hakimliğine sunduğunu fakat belgelerin dikkate alınmadığını ve talebinin reddedildiğini iddia etmiş ve bahsi geçen konularda mağduriyetlerinin giderilmesi için gereğinin yapılmasını talep etmiştir.

4. Muhatap Elazığ 2 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden 18/7/2023 tarihinde alınan yazılı görüş ve eklerinde özetle;

a. Adana 5. Ağır Ceza Mahkemesinin 2010/... esas ve 2010/... sayılı kararında başvuran hakkında ağırlaştırılmış hapis cezası ile birlikte 765 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 70’inci maddesi gereğince *“saniğin neticeten bir yıl geceli gündüzlü bir hücrede tecrit edilmek suretiyle ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılmasına”* karar verildiğinden Mahkemenin bu kararı yerine getirmek için 11/4/2023 tarihinde başvuranın hücreye alındığı,

b. Başvuranın söz konusu hücre cezasının infazına karşı Elazığ İnfaz Hakimliğine itirazda bulunduğu, Hakimliğin ekte sunulan kararı ile itirazının reddine dair karar verildiği, Elazığ 1. Ağır Ceza Mahkemesinin de başvuranın şikayetini reddettiği ve kararın kesinleştiği, kesinleşmiş yargı kararlarının uygulandığı belirtilmiştir.

5. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle;

a. Hücre cezasının infazının aralıksız olarak sürdürüldüğünü, ailesi ile ziyaret ve telefon görüşü yapmadığını, televizyon, radyo, gazete ve mektubun yasak olduğunu,

b. İnfaz Hakimliğinin hücrede kalmasına ilişkin anılan kararında “*disiplin cezası olarak hücreye koyma cezası aldıklarına*” dair emsal gösterdiği kişilerin kendisi gibi 765 sayılı Kanun kapsamındaki hücre cezaları olduğunu, emsal gösterilen kişilerden Z. T. isimli mahpusun aynı dosyadan aynı hücre cezasını aldığını, bu emsal kişilerin diğer haklarında kısıtlama olmaksızın hücre cezalarının infaz edildiğini,

c. İnfaz Hakimliğinin ara verilerek hücre cezasının infazının mümkün olmadığını belirttiğini ancak Kırklareli Cumhuriyet Başsavcılığının ekte sunulan kararında ve 5275 sayılı Kanun’un 48’inci maddesinin (c) bendinde aralıklarla hücre cezasının infazının mümkün olduğunun görüldüğü öne sürmüş ve mağduriyetinin giderilmesini talep etmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’nun 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; “*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*” Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. 6701 sayılı Kanun’un 17’nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in “*Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar*” başlıklı 40’inci maddesi şöyledir:

“(1) *Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.*”

9. Adı geçen Yönetmelik’in “*Ön incelemenin yapılması*” başlıklı 48’inci maddesinin birinci fıkrasına göre;

“*Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda;*

a) *Kurumun görev alanına girip girmediği,*

b) *Kurumda incelenmekte ve araştırılmakta olan bir başvuruyla sebepleri, konusu ve taraflarının aynı olup olmadığı,*

c) *Kurum tarafından daha önce sonuçlandırılan bir başvuruyla, sebepleri, konusu ve taraflarının aynı olup olmadığı,*

ç) *Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı,*

d) *Kuruma başvurmadan önce Kanuna aykırı olduğu iddia edilen uygulamanın düzeltilmesinin ilgili taraftan talep edilip edilmediği,*

e) *Belli bir konuyu içerip içermediği,*

f) *Başvuruda bulunması gereken bilgilerin yer alıp almadığı*

yönlerinden incelenir.”

10. Mezkûr Yönetmelik’in “*Karar türleri*” başlıklı 65’inci maddesinin birinci fıkrasına göre;

“*Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma*

sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.”

11. Anılan Yönetmelik’in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67’nci maddesi şöyledir:

“(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinde kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48’inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

12. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

13. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın iddiaları ile muhatap Kurumun cevapları ilgili mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

14. 765 sayılı mülga Türk Ceza Kanunu’nun 70’inci maddesi; “Birden çok müebbet ağır hapse mahkûmiyet halinde, altı aydan az ve üç yıldan fazla olmamak üzere hükmedilecek miktarı geceli gündüzlü bir hücrede tecrit edilmek suretiyle, müebbet ağır hapis cezası infaz olunur.” hükmünü haiz idi.

15. Başvuran kendisiyle aynı şekilde 765 sayılı mülga Türk Ceza Kanunu’nun 70’inci maddesi kapsamında geceli gündüzlü bir hücrede tecrit edilmek suretiyle ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılmasına dair karar verilen bazı mahpusların cezalarının odalarında ya da hücrede aralıklı olması mümkün şekilde, iletişim-haberleşme ve diğer bazı haklarında kısıtlama olmaksızın infaz edildiğini, bu karşın kendisinin ise bu haklarının kısıtlanarak infazının gerçekleştirildiğini iddia etmiştir. Muhatap Kurum, ilgili İnfaz Hâkimliği ve Ağır Ceza Mahkemesinin verdiği kararlar doğrultusunda uygulamanın hukuka uygun olduğunu belirtmiştir.

16. Elazığ İnfaz Hâkimliğinin 18/5/2023 tarihli ve 2023/... sayılı kararında; “Hükümlünün şu anda infaz ettiği suçun niteliği gereği 765 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 70. maddesi gereğince bir sene geceli gündüzlü bir hücrede tecrit edilmek suretiyle ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını infaz ettiği, hükümlünün infaz ettiği cezanın ağırlığına bakıldığında ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını bir yıl boyunca geceli gündüzlü hücrede kalarak infaz edip bitireceği, böylelikle bu bir yıllık infaz sürecinin normal infaz sürecinden farklı bir infaz rejimine tabi olmasının gayet doğal olduğu, hükümlünün bu cezasını infaz ederken normal cezalarını infaz eder gibi her haktan yararlanmasının mümkün olmadığı, geceli gündüzlü hücrede tecrit olduğundan hükümlünün bazı hakları kullanamamasının gayet doğal olduğu, bu kapsamda hükümlünün normal koşullardaki haklarından faydalandırılmaması yönündeki kurum

işlemlerinin usule ve yasaya uygun olduğu, hükümlünün hücrede kaldığı sürede hücre cezasını çeken hükümlüler gibi bazı haklardan yararlanamayacağına doğası gereği olduğu, yine hükümlünün ilgili cezasını aralıklarla infaz etmesinin de kanunen mümkün olmadığı, hükümlünün dilekçesinde örnek verdiği bazı kişilerin cezalarını ara vererek infaz ettiğini belirtmiş ise de dilekçesinde belirttiği kişilerin disiplin cezası olarak hücreye koyma cezası aldıkları ve hükümlülerin ilgili sürelerde sadece almış oldukları hücre cezalarını infaz ettiklerinin anlaşıldığı, fakat somut olayda hükümlünün disiplin cezası olarak hücreye koyma cezasını infaz etmediği, hükümlünün ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine geçecek şekilde bir yıl geceli gündüzlü hücrede tecrit cezasını infaz ettiği, hükümlünün infaz ettiği cezanın niteliği gereği bölünmesinin, ara verilerek infazının mümkün olmadığı ve böylelikle ilgili cezanın ara vermeksizin bir yıl boyunca infazının gerektiği anlaşılmakla, hükümlünün talepleri hakkında verilen ret kararında usul ve yasaya aykırı herhangi bir yön bulunmadığı kanaatine varıldığından şikâyetin reddine (...)” hükmedildiği görülmüştür.

17. İlgili İnfaz Hakimliği kararından, başvuranın bir yıl geceli gündüzlü bir hücrede tecrit cezasını infaz ederken iletişim-haberleşme ve diğer bazı haklardan yararlanma ve bir yıl kesintisiz hücrede tecrit cezasını makul aralıklarla infaz etme taleplerinin reddine karar verildiği görülmüştür. Anılan karara karşı başvuran tarafından yapılan itirazın, Elazığ 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 7/6/2023 tarihli ve 2023/... değişik iş sayılı kararı ile reddedildiği ve kararın kesinleştiği gözlemlenmiş, bahse konu uygulamaların yargı organları tarafından alınan kararlar sonucu yapıldığı anlaşılmıştır.

18. 6701 sayılı Kanun’un 17’nci maddesinde, yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin başvuru konusu olamayacağı, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’te ise yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemler ile yargı organlarında görülmekte olan veya karara bağlanan uyuşmazlıkların Kurumun görev alanına girmediği düzenlenmiştir.

19. Başvurularda yer alan iddialar yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte ele alındığında, başvuru konusu talebin yargıya intikal ettiği ve yargı organlarınca karara bağlandığı, yargılama yapma görevinin münhasıran mahkemelere ait olduğu, 6701 sayılı Kanun’un 17’nci maddesinin dördüncü fıkrası ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in 48’inci ve 67’nci maddeleri gereğince başvurunun kabul edilmez olduğu sonucuna varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

8/5/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye